

PARTER OCH DOMSLUT

Maria Mörk

Parter

Tiltalad

MARIA Viktoria Christina Mörk, 19840324-1469
Vangsbyvägen 81 Bv, 755 76 Vänge

Offentlig försvarare genom substitution
Advokat Mathilda Adolfsson
Advokatfirman Defens AB
Kornhamnstorg 57, 111 27 Stockholm

Offentlig försvarare
Advokat Lucija Pettersson
Advokatbolaget Alkmene AB
Östermalmsgatan 33, 114 26 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Karin Koci
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Målsägande

JONATHAN Henry Mörk

Särskild företrädare
Advokat Peter Nordström
Advokat Sören Rehn AB
Köpmangatan 1a, 722 15 Västerås

Domslut

Brott som Maria Mörk döms för

Misshandel, 2023-12-17 – 2023-12-18, 3 kap 5 § brottsbalken

Olaga frihetsberövande, 2023-12-17 – 2023-12-18, 4 kap 2 § 1 st brottsbalken

Påföljd

Fängelse 1 år 6 månader

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 1113
751 41 Uppsala

Besöksadress
Smedsgränd 22
Uppsala

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
018-431 60 00

E-post
uppsala.tingsratt@dom.se

Webb
www.uppsalatingsratt.domstol.se

Skadestånd

Maria Mörk ska betala skadestånd till Jonathan Mörk med 62 965 kr. Maria Mörk ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 17 december 2023.

Brottsofferfond

Maria Mörk ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Lucija Pettersson ska få ersättning av staten med 57 741 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 38 857 kr arbete
- 6 525 kr tidspillan
- 811 kr utlägg
- 11 548 kr mervärdesskatt

Peter Nordström ska få ersättning av staten med 23 294 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 18 635 kr arbete
- 4 659 kr mervärdesskatt

Maria Mörk ska betala tillbaka 40 000 kr av kostnaderna till staten.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Maria Mörk ska dömas för grov misshandel enligt 3 kap 6 § 1 st brottsbalken.

Åklagaren har begärt att Maria Mörk ska dömas för olaga frihetsberövande enligt 4 kap 2 § 1 st brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 GROV MISSHANDEL (5000-K1589366-23)

Maria Mörk har, i egenskap av vårdnadshavare med tillhörande garantansvar för Jonathan Mörk, född 2021, lämnat honom utan tillsyn, mat och vatten under ca 24 timmars tid. Det hände mellan den 17 december 2023 och den 18 december 2023 på Vangsbyvägen 81, Vänge, Uppsala kommun. Genom underlåtenhet att tillse Jonathan Mörks behov av mat och vatten har Maria Mörk orsakat honom smärtsamma kraftiga känslor av hunger och törst samt ett tillstånd av intorkning.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom Maria Mörk, med hänsyn till målsägandens ringa ålder, utsatta läge och skyddslösa ställning, visat särskild hänsynslöshet.

Maria Mörk begick gärningen med uppsåt.

Ansvaryrkande i andra hand

FRAMKALLANDE AV FARA FÖR ANNAN

Maria Mörk har genom ovan beskrivna gärning utsatt Jonathan Mörk för livsfara eller i vart fall fara för svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom.

Maria Mörk begick gärningen av grov oaktsamhet.1.2 OLAGA

FRIHETSBERÖVANDE (5000-K1589366-23)

Maria Mörk har berövat Jonathan Mörk friheten genom att under ca 24 timmars tid lämna honom ensam och utan erforderlig tillsyn i en spjäsäng i en bostad vars ytterdörrar var stängda och låsta. Det hände mellan den 17 december 2023 och den 18 december 2023 på Vangsbyvägen 81, Vänge, Uppsala kommun.

Maria Mörk begick gärningen med uppsåt.

Skadestånd

Jonathan Mörk har begärt att Maria Mörk ska betala skadestånd med 200 800 kr.

Beloppet avser ersättning för kränkning med 125 000 kr och ersättning för sveda och värk med 75 800 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 17 december 2023.

SKÄL

Inställning

Maria Mörk har förnekat brott. Hon har gått med på att hon lämnat målsäganden ensam i hemmet men anfört att han inte orsakats kroppsskada, sjukdom eller smärta samt att hon i vart fall saknat uppsåt till att målsäganden orsakats kroppsskada, sjukdom eller smärta. Hon har motsatt sig att målsäganden utsatts för livsfara eller fara för svår kroppsskada. Hon har motsatt sig att hon berövat målsäganden friheten och anfört att ett eventuellt frihetsberövande ska vara straffritt på grund av social adekvans.

Maria Mörk har motsatt sig att betala skadestånd med hänvisning till inställningen i skuldfrågan. Hon har inte godtagit något belopp men godtagit sättet att beräkna ränta.

Skuld

Utredningen

Åklagaren har åberopat mobiltömning, fotografier av målsäganden och telefonen med pågående övervakning, journalanteckningar och rättsintyg.

Maria Mörk har hörts över åtalet. Hon har berättat om ett aktivt alkoholmissbruk i femton års tid men att hon med undantag för enstaka återfall varit nykter sedan en vistelse på behandlingshem 2016. Hon har i stora delar saknat minnesbilder av det dygn som omfattas av åtalet. Hon har berättat att hon åkte till Solna för att träffa en person som hon känner och som hon tidigare druckit alkohol tillsammans med. Hon laddade ned en app så att hon kunde få ljudöverföring från en telefon som hon la i Jonathans rum till hennes telefon. Telefonen som hon la i Jonathans rum var gammal och hade kort batteritid så hon satte den på laddning. Hon hade lagt Jonathan i hans spjålsäng innan hon åkte och hörde i appen att han hostade för att sedan komma till ro. Hon låste

dörren till huset. Hon körde en hyrbil till Solna. Tanken var att stanna en kort stund. När hon kom fram åkte de till en krog där hon fick två shots. Hon tänkte inte utan drack. Hon vaknade på ett hotell klockan fem morgonen efter. Hon tog en spritflaska och drack lite för att kunna fokusera och ta sig hem. Hon försökte ta sig hem under dagen men lyckades inte hitta och blev mer och mer berusad av spriten som hon tagit med sig från hotellrummet. När hon lyckades komma till Solna hittade hon inte hyrbilen. När hon stoppades av polis skämdes hon så mycket så hon sa att hennes fjortonåriga dotter vaktade Jonathan. Hon ljög för dottern om att hon varit med i en bilolycka eftersom hon skämdes. Hon antar att hon hade appen i gång på telefonen tills hon fick slut på batteri men hon minns inte att hon hörde något. Maria Mörk har berättat att Jonathan på den här tiden normalt under en dag åt frukost, mellanmål, lunch, mellanmål, middag och kvällsmål.

Polisvittnet Pontus Olsson har berättat att de larmades till en bensinmack för att en person gått runt där och betett sig konstigt och hade försökt sätta sig i en hyrbil. När han kom till platsen var ambulans var där och pratade med Maria Mörk. Hon var förvirrad och ville inte berätta vem hon var för att socialen då skulle ta hennes barn. Hon sa att hennes fjortonåring var barnvakt åt hennes tvååring. De lyckades lista ut vem hon var och hon kördes till sjukhus för sin berusning. På vägen in kom det fram att hon inte visste vilken dag det var. De fick en dålig magkänsla gällande barnet som hon pratade om och genom yttre befäl kontaktades region Mitt som skickade polis till Maria Mörks hem.

Polisvittnet Irma Glas har berättat att de fick uppgift om att en mamma omhändertagits för berusning i Stockholm som eventuellt hade ett litet barn ensam i sin bostad. De fick uppgift om att fjortonåringen inte varit hemma. Det var helt mörkt och öde i huset och de bröt upp den låsta altandörren. I ett rum på övervåningen hittade de Jonathan. Hon tog honom i sin famn. Det var jättekvalt, nästan fuktigt, i rummet och det luktade instängt och urin. Jonathan hade varit fast i sin spjålsäng. Han var varm, klibbig, förkyld och snorig.

Blöjan var full och hängde så hon tog in honom i badrummet och bytte blöja. Han sa ingenting utan var helt medgörlig. Kisset var mörkt och hon tänkte att han nog inte fått dricka. Han fick vatten och när han såg vattenglasets bara klunkade han i sig. Han fick mjölk som han också drack. Han fick och åt en clementin. Han började prata lite efter det. De hade hittat en mobiltelefon som var kopplad till en laddare och de såg att det stod babymonitor och där stod det 23 timmar men oklart hur många minuter. Det är svårt att uppskatta men det tog ett tag innan ambulans kom, kanske 20 minuter. Jonathan fick glass på sjukhuset men hon vet inte om det var innan hans prover togs.

Av rättsintyg från Rättsmedicinalverket framgår att Jonathan hade mycket lätta tecken på intorkning men i övrigt mådde fysiskt bra efter händelsen. Tillståndet var inte livshotande och Jonathan befann sig inte i kroppslig chock.

Rättsläkaren har angivit att det inte i ett rättsintyg går att uttala sig om subjektiva känslor som smärta.

Överläkaren Gabriel Otterman har hörts som partssakkunnig. Han har berättat att intorkning uppkommer när kroppen förlorar mer vätska än vad som tillförs genom dryck och mat. Intorkning är en mildare form av vätskebrist med kraftig törst som möjligt symptom. Att Jonathan innan provtagning fått både vatten, mjölk och clementin kan ha påverkat så att värdena var bättre än när han hittades, eftersom barn är byggda för snabb återhämtning. Att Jonathan hade mörkt urin kan man inte dra någon slutsats av. Jonathan uppvisade inte tecken på uttorkning, som är ett allvarigare tillstånd av vätskebrist. Risk för allvarig uttorkning med skador som följd inträder först efter några dagar utan vatten. Det är rädsla, ovisshet och avsaknad av omsorg som är det stora problemet med att lämna ett barn på det här sättet. Hungern och törsten har medfört obehag mer än det varit farligt för hälsan. Jonathan kan ha känt smärta samt påslag av skräck och obehag. Det är mycket sannolikt att han har skrikit och gråtit. Jonathan har sannolikt fått adrenalinpåslag och då inte haft någon som lugnat honom.

Det visar utredningen har hänt

Det står klart att Maria Mörk lämnat hemmet på kvällen den 17 december 2023 när Jonathan låg i sin spjäsäng. Hon har haft övervakning ordnad genom ljud. Hon har under kvällen återfallit i sitt alkoholmissbruk och berusat sig kraftigt. Hon har under efterföljande dag, åtminstone mot slutet av dagen, försökt ta sig hem. Hon var även då kraftigt berusad. Att hon försökt ta sig hem stöds av uppgiften från polisvittnet att hon försökt sätta sig i en hyrbil, som det dock visade sig inte var den som hon hade hyrt. Hon har sedan i kontakt med polis vägrat uppge vem hon var och ljugit om att Jonathan hade barnvakt. Hon har inte under dagen försökt få någon att åka hem till henne och ta hand om Jonathan, utan första försöket att göra det gjorde hon strax innan sextiden på kvällen, efter att hon omhändertagits av polis. När hon väl bad om hjälp ljög hon om anledningen till att Jonathan behövde tas om hand.

Resultatet av hennes agerande blev att Jonathan var ensam i sin spjäsäng under nästan 24 timmar. När Jonathan hittades var han törstig och hungrig samt led av lätt intorkning. Utifrån Gabriel Ottermans uppgifter är det klart att intorkningen varit något värre innan Jonathan fick vatten och mat, vilket alltså var innan läkare undersökte honom. Utifrån Maria Mörks uppgifter är det klart att Jonathan normalt hade ätit sex måltider under den tid som han nu var ensam och utan tillgång till mat och vatten.

Maria Mörk ska dömas för misshandels gärningen

För misshandel döms den som tillfogar en annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta eller försätter honom eller henne i vanmakt eller något annat sådant tillstånd. Det åklagaren har påstått är att Maria Mörk orsakat Jonathan smärtsamma kraftiga känslor av hunger och törst samt ett tillstånd av intorkning genom att ha lämnat honom utan tillsyn, mat och vatten under ca 24 timmar. Gärningen innefattar alltså inte påstående om att Jonathan försatts i vanmakt eller jämförbart tillstånd, vilket sannolikt låter sig förklaras av att

begreppen avser ett tillstånd av praktiskt taget fullständig brist på kroppslig kontroll, exempelvis medvetlöshet.

En misshandelsgärning kan bestå i att gärningspersonen underlåter att göra någonting och därigenom tillfogar någon annan skada, sjukdom eller smärta. Straffrättsligt ansvar för den som underlåter att agera kan komma i fråga endast om det finns en särskild anledning för personen att ingripa. Detta brukar uttryckas på så sätt att den underlåtande måste befinna sig i en *garantställning*.

I egenskap av Jonathans vårdnadshavare och den som ensam hade tillsyn över Jonathan vid gärningstillfället har Maria Mörk befunnit sig i en garantställning. Hon har alltså haft en skyldighet att agera, exempelvis genom att ge Jonathan mat och vatten, och en underlåtenhet att göra det kan föranleda straffansvar för följder som underlåtenheten orsakat.

Frågan är då om Jonathan orsakats smärta, sjukdom eller personskada, vilket alltså är en förutsättning för misshandel.

Med kroppsskada avses inte bara typiska skador utan också funktionsrubbnings- eller skilda slag, som förslamningar eller skador på syn eller hörsel. Även annat kan omfattas av begreppet skada, till exempel att raka håret av en person kan bedömas som en kroppsskada. Sjukdom inbegriper också psykisk sjukdom och psykisk invaliditet. Under sjukdom faller också sådant psykiskt lidande som medför en medicinskt påvisbar effekt, till exempel en psykisk chock. (Se kommentaren till brottsbalken, JUNO version 25, under 3 kap. 5 §.)

Med smärta avses ett fysiskt lidande som inte är alltför obetydligt. Tillfogande av ett mindre kroppsligt obehag, till exempel genom störande ljud, faller inte under misshandel. För misshandel genom endast smärta krävs att den kroppsliga störningen inte har varit alltför lindrig eller hastigt övergående. (Se samma som ovan.)

Genom vad som är utrett om Jonathans matrutiner står det klart att han måste ha lidit av kraftiga hunger- och törstkänslor. Det bekräftas också av de uppgifter som Irma Glas lämnat om hur Jonathan betedde sig när han fick dricka samt av vad Gabriel Otterman uppgett. Det får anses ställt utom rimligt tvivel att hunger- och törstkänslorna utgjort ett fysiskt lidande för Jonathan som går utöver ett mindre kroppsligt obehag. Hans tillstånd av hunger och törst under dagen måste anses ha utgjort en kroppslig störning som inte varit alltför lindrig. Vid den bedömningen ska Jonathans låga ålder och därmed oförmåga att mentalt hantera och värdera situationen tillmätas betydelse. Det har inte varit fråga om ett snabbt övergående obehag utan tvärtom ett obehag under en lång tid, vilket bidragit till det fysiska lidandets allvar.

Den intorkning som Jonathan led av var värre än vad första läkarundersökningen visade. Den var trots det inte fysiskt farlig för Jonathan och det var såvitt utredningen visat lång tid kvar innan den hade kunnat övergå i ett tillstånd som var fysiskt skadligt för honom. Trots det måste tillståndet av intorkning bedömas utgöra en sådan funktionsrubbnings som ska bedömas som en kroppsskada. Det ska dock tilläggas att det endast är fråga om en mycket begränsad och lindrig kroppsskada. Det finns inget påstående om att gärningen orsakat psykisk chock eller annat psykiskt lidande och tingsrätten tar därför inte ställning till om gärningen orsakat ett sådant sjukdomstillstånd.

Maria Mörk har alltså genom att, i sin roll som vårdnadshavare, inte se till att Jonathan fick mat och vatten orsakat honom personskada och smärta. Maria Mörk har inväntat att hon saknade uppsåt.

Maria Mörk måste ha insett att hennes agerande skadade Jonathan. Hon kände till hans matrutiner och visste hur många måltider hennes agerande medförde att han missade. Hon hade dessutom fram till kl. 12.20 på dagen haft batteri på sin telefon och haft möjlighet att kontrollera Jonathans mående. Det är uteslutet att hon inte insett att han orsakades fysiskt lidande samt i vart fall insett att det

fanns en risk för kroppsskada på grund av att han inte fick vatten. Trots risken för kroppsskada vidtog Maria Mörk inte nödvändiga åtgärder för att hjälpa Jonathan ur situationen. Hon valde att skydda sig själv genom att försöka undvika att någon upptäckte hennes återfall, framför hennes barns säkerhet och välmående. Hon har därmed visat sig likgiltig till om Jonathan orsakades den aktuella kroppsskadan.

Maria Mörk har anfört att hon var helt mentalt utmattad och saknade konsekvenstänk samt att hennes tidigare missbruk förvärrat hennes tillstånd. Uppgifterna om hennes mentala mående påverkar inte bedömningen att hon agerat med uppsåt. Att Maria Mörk återfallit i sitt tidigare svåra alkoholmissbruk och varit kraftigt berusad under det dygn som åtalet avser har sannolikt påverkat hennes förmåga att fatta kloka och bra beslut. Det innebär dock inte att hennes självförvållade rus medfört att hon saknat uppsåt eller att hon ska gå fri från ansvar. Maria Mörk har varit så pass medvetande att hon försökt ta sig hem till Jonathan och dessutom så medvetande att hon beaktat riskerna för hennes framtid om hon skulle bli påkommen med sitt återfall och med att ha lämnat Jonathan ensam. Även om alkoholen bidragit till att hon fattat fel beslut medför alltså inte berusningen att hon saknat uppsåt.

Maria Mörk ska alltså dömas för den åtalade misshandelsgärningen.

Rubricering av misshandelsgärningen

När det gäller rubriceringen av gärningen har åklagaren anfört att den ska bedömas som grov eftersom Maria Mörk med hänsyn till Jonathans ringa ålder, utsatta läge och skyddslösa ställning, visat särskild hänsynslöshet.

Utgångspunkten för att avgöra en misshandels svårhetsgrad är den av uppsåt täckta skada eller smärta som gärningen har lett till. Skadan och smärtan utgör startpunkt för bedömningen men frågan om till vilken grad ett misshandelsbrott hör ska avgöras efter en helhetsbedömning av samtliga omständigheter vid

gärningen. Vid den bedömningen ska självständigt beaktas om gärningsmannen har visat *särskild hänsynslöshet eller råhet*. Ju högre grad av hänsynslöshet eller råhet desto mindre krävs i form av skada eller smärta för att en gärning ska bedömas som grov misshandel. Begreppet *särskild hänsynslöshet eller råhet* tar sikte på gärningsmannens agerande, främst med vilken brutalitet och i vilket syfte som misshandeln har utförts. För att denna grund ska vara tillämplig krävs att det är fråga om en hänsynslöshet eller råhet som går klart utöver vad som ligger i att tillfoga den aktuella skadan. Det kan till exempel ses som ett uttryck för hänsynslöshet om det är fråga om våld som riktar sig mot den som är skyddslös. (Se rättsfallet NJA 2023 s. 560 p. 12–15.)

Uppsåtligt aktivt våld mot små barn har i rättspraxis bedömts som grov misshandel även vid mindre allvarliga skador (se t.ex. rättsfallet NJA 1992 s. 85). I det här fallet är det emellertid inte fråga om aktivt våld utan om en underlåtenhet att fullgöra sitt ansvar som vårdnadshavare, vilket medfört skada och smärta.

Ingenting talar för att Maria Mörk velat skada Jonathan, alltså att det skulle ha varit syftet med hennes handlande. Tvärtom talar hennes agerande för att hon försökt komma hem till Jonathan och avbryta hans lidande men att hon fattat dåliga beslut för hur det skulle gå till. Maria Mörk har visserligen valt bort uppenbara möjligheter till att avbryta Jonathans lidande, genom att till exempel be om hjälp när tillfälle för det funnits. Det agerandet har varit hänsynslöst med beaktande av Jonathans mycket låga ålder. Motivet till hennes underlåtenhet att be om hjälp har dock varit att hon ville dölja sitt återfall i missbruk för att inte förlora vårdnaden. Det är alltså fråga om uppenbara felbeslut från Maria Mörks sida men ingenting talar för att det orsakats av någon illvilja mot Jonathan.

Sammantaget är det fråga om så pass lindriga fysiska skador och en smärta vars omfattning är svårbedömd. Graden av hänsynslöshet och råhet är inte

sådan att misshandeln mot bakgrund av den ringa skadebilden ska bedömas som grov.

Maria Mörk ska alltså dömas för misshandel som inte är att bedöma som grov.

Maria Mörk ska dömas för olaga frihetsberövande

För olaga frihetsberövande döms den som spärrar in någon eller på annat sätt berövar honom eller henne friheten.

Dörren till huset har varit låst och Jonathan har oaktat det inte kunnat lämna sin spjålsäng. Jonathan har alltså varit berövad sin frihet. Det har inte förelegat någon ansvarsfrihetsgrund som exempelvis nöd. En vårdnadshavare har dock en viss rätt att beröva sitt barns frihet för att skydda barnet. Förutsättningarna för ett olaga frihetsberövande kan då vara uppfyllda utan att vårdnadshavaren ska dömas till ansvar. Det brukar inom straffrätten talas om *social adekvans* som ett begrepp för när det finns utrymme att bedöma en annars otillåten gärning som tillåten, med stöd av oskrivna regler som bygger på allmänna överväganden om vad som från samhällets synpunkt kan anses vara önskvärt eller accepterat (se t.ex. rättsfallet NJA 2018 s. 1051).

Att begränsa ett barns rörlighet genom att spärra fast barnet i en bilstol, lägga det i en säng som barnet inte kan komma ur när det ska sova eller låsa dörren till huset är exempel på sådana önskvärda eller accepterade beteenden som föräldrar kan göra utan att begå brott. Förutsättningen för att den typen av agerande ska vara accepterade av samhället är emellertid att de sker i syfte att skydda barnet. När syftet i stället är att lämna barnet utan tillsyn kan agerandet på inget sätt anses önskvärt eller accepterat av samhället (jfr t.ex. rättsfallet RH 2008:36 och Svea hovrätts dom den 23 oktober 2015 i mål nr 9594-15). Det är inte avgörande för bedömningen att själva momentet att lägga Jonathan i spjålsängen som han inte kunde lämna respektive att låsa dörren i och för sig utgjort skyddsåtgärder som minskat risken för skada för ett så litet barn som

Jonathan. När Maria Mörks ursprungliga syfte med åtgärderna varit att göra det möjligt att lämna Jonathan utan tillsyn har gärningen inte på något sätt varit socialadekvat.

Gärningen har utgjort ett olaga frihetsberövande. Frågan är då om Maria Mörk haft uppsåt.

Maria Mörk har haft uppsåt till att hon berövade Jonathan friheten. Även om hon initialt inte haft för avsikt att vara borta så länge som hon kom att vara så var hennes avsikt att stänga in Jonathan för att kunna lämna huset. Hon har när som helst under det dygn som frihetsberövandet pågick haft möjlighet att avbryta det men valt att inte göra så, trots att hon vetat om att han inte kunde lämna sängen och än mindre huset.

För ansvar krävs vidare att Maria Mörk haft uppsåt i förhållande till att gärningen rättsligt är att anse som olaga. Uppsåtsbrist i den här delen förutsätter att gärningspersonen felaktigt tror eller utgår ifrån att gärningen är tillåten (se rättsfallet NJA 2018 s 1051 p. 23–29).

Det är uteslutet att Maria Mörk trott att det var tillåtet att lämna sitt barn inlåst och i en säng han inte kunde komma ur. Hennes agerande när hon ljugit om att Jonathan hade barnvakt talar med styrka för att hon vetat om att det hon gjorde var otillåtet och inte föll inom ramen för accepterade förfaranden för att skydda sitt barn. Maria Mörk har tvärtom varit fullt medveten om att hon inte hade rätt att stänga in Jonathan på det sätt hon gjorde, men valt att göra det ändå.

Som redogjorts för under misshandelsgärningen medför inte Maria Mörks psykiska mående eller hennes självförvållade rus att hon saknat uppsåt och det fritar henne inte heller från ansvar på annan grund.

Maria Mörk ska därmed dömas för olaga frihetsberövande. Med hänsyn till frihetsberövandets längd och att den frihetsberövade varit ett mycket litet barn kan gärningen inte anses mindre grov.

Påföljd

Det finns inte någon anteckning om Maria Mörk i belastningsregistret bortsett från en ordningsbot. Olaga frihetsberövande, som inte är mindre grovt, har en straffskala mellan ett och tio års fängelse. I det här fallet är det försvårande att frihetsberövandet varat under så pass lång tid och riktats mot ett mycket litet barn. Det är vidare försvårande att gärningen varit ägnat att skada tryggheten och tilliten hos ett barn i dess förhållande till en närstående person (29 kap. 2 § 8 brottsbalken). Straffet för misshandel är upp till två års fängelse. De omständigheter som medfört att gärningen inte ska anses som grov påverkar också straffvärdet. Den hänsynslöshet som ändå präglat gärningen påverkar straffvärdet i skärpande riktning. Även beträffande misshandeln gäller de försvårande omständigheterna som angetts ovan.

Den samlade brottsligheten har ett straffvärde motsvarande ett och ett halvt års fängelse. Det har inte framkommit att någon påtaglig förbättring skett av Maria Mörks personliga eller sociala situation sedan gärningen. Inte heller undergår Maria Mörk behandling för missbruk eller annat förhållande som kan antas ha samband med hennes brottslighet. Maria Mörk har inte uttryckt något behov av behandling för alkoholmissbruk och det finns inte heller någon plan för en sådan behandling. Det finns med hänsyn till dessa omständigheter utifrån det höga straffvärdet inte någon möjlighet att välja annat straff än fängelse. Straffet bestäms till fängelse i ett år och sex månader.

Skadestånd

Eftersom Maria Mörk döms för brottet ska hon betala skadestånd till målsäganden.

Genom sina brottsliga gärningar har Maria Mörk allvarligt kränkt målsäganden. Yrkat belopp för kränkning har avsett grov misshandel och olaga frihetsberövande. Maria Mörk döms för misshandel och olaga

frihetsberövande. Skäligt belopp för den samlade kränkningen uppgår till 60 000 kr.

Yrkat belopp för sveda och värk är beräknat utifrån en akut sjuktid till och med år 2025. Det saknas utredning beträffande sveda och värk bortsett från Gabriel Ottermans uppgifter om vissa symtom som kan leda till eventuell framtida sjukskrivning men det kan inte kopplas till aktuell gärning. Med hänsyn till målsägandens ålder är det svårt att föra bevisning i frågan. Gärningen är sådan att den även utan utredning får antas ha orsakat sådant psykiskt lidande att ersättning för sveda och värk ska dömas ut. Vid en skälighetsbedömning ska skadeståndet för sveda och värk motsvara en månads akut sjuktid i enlighet målsägandens beräkning.

Skadestånd ska betalas med 62 965 kr. Räntan är parterna överens om.

Kostnader

Eftersom Maria Mörk döms för brott som har svårare straff än penningböter i straffskalan, ska hon betala en avgift till Brottsofferfonden.

Den ersättning som försvararen och har begärt är rimlig. Den ska därför godtas.

Eftersom Maria Mörk döms för brotten och med hänsyn till hennes ekonomiska ska hon betala tillbaka kostnaden för försvararen och den särskilda företrädaren till staten. Det finns skäl att delvis sätta ned återbetalningens storlek utifrån att misshandeln inte bedömts vara grov samt att Maria Mörk döms till ett längre fängelsestraff, som kan förväntas påverka hennes inkomster under en relativt lång tid. Återbetalningsskyldighetens ska sättas ned till hälften.

RÄTTEN

Rådsmannen Markus Tengblad samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådsmannen Markus Tengblad

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Uppsala tingsrätt senast **den 11 april 2025**. Överklagandet ska vara skriftligt. Uppsala tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Uppsala tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Uppsala tingsrätt. Tänk på att skicka

det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Uppsala tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Uppsala tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.